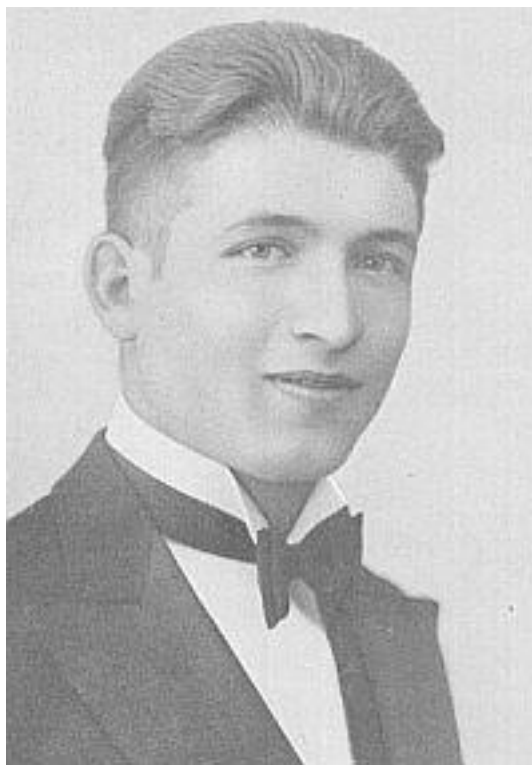

Jaký byl Jan Opletal?

Jaký byl Jan Opletal?

Odpor českého obyvatelstva proti okupaci v r. 1939 vyvrcholil demonstracemi 28. října. Při jejich potlačování byla řada lidí zraněna a v Žitné ulici byl po šesté hodině večerní zastřelen dvaadvacetiletý horník Václav Sedláček. Jeho smrt se podařilo okupační i protektorátní správě takřka dokonale utajit. O to známější je druhá oběť demonstrací – student české lékařské fakulty Jan Opletal, který byl postřelen do břicha rovněž v Žitné ulici a následkům zranění po necelých dvou týdnech podlehl. Své poslední dny prožil ve Všeobecné nemocnici pražské univerzity, kam ho docházeli navštěvovat kolegové, snoubenka Marie Kafková a matka se sestrou. Ač samotný pohřeb proběhl v jeho rodišti na Moravě, připravili mu předtím představitelé studentských organizací a samosprávy 15. listopadu důstojné rozloučení také v Praze. Smuteční obřady přerostly v další spontánní demonstrace, které se staly záminkou k uzavření českých vysokých škol, popravám devíti studentských funkcionářů a deportaci stovek studentů do koncentračního tábora Sachsenhausen-Oranienburg. Jan Opletal se záhy stal jedním ze symbolů 17. listopadu a prvních měsíců 2. světové války.

Jaký byl jako člověk? Alespoň podle většiny svědectví především obětavý a přímý, občas snad až poněkud bouřlivácký; podle okolností svého studia rozhodně také cílevědomý. Pocházel ze skrovných poměrů. Narodil se Anně a Štěpánu Opletalovým po sedmi starších sourozencích ve Lhotě nad Moravou u Nákla. Jeho rodina se hlásila co do politického přesvědčení k sociální demokracii a k církvi československé co do náboženského. Po skončení obecné školy byl na přímluvu svých učitelů přijat na reálné gymnázium v nedaleké Litovli, kde maturoval s vyznamenáním v r. 1934. Za doznívající hospodářské krize absolvoval prezenční vojenskou službu u jezdeckva v ruzyňských kasárnách poté, co nebyl kvůli zraku přijat na leteckou školu v Prostějově a co byl do Prahy přeložen ze školy pro záložní důstojníky v Hranicích. Medikem se tedy stal až ve svých dvaadvaceti letech, v zimním semestru 1936/37.

Od počátku svého studia byl přijat do Hlávkovy koleje, což bylo poněkud nezvyklé – přijetí bylo vázáno na prospěch a hned v prvním ročníku se tam dostal málokdo. O dalších studijních výsledcích Jana Opletala ovšem dostatečně vypovídá již jeho další setrvání v Hlávkově koleji, kde se v dalších semestrech zapojil i do studentské samosprávy. V jejím rámci náležel mezi demokraticky orientované studenty. Jeho věcné jednání působilo přesvědčivě, a coby místopředseda a sociální referent se prý s předsedou studentské samosprávy, kolegou medikem Maximilianem Martischnigem, vhodně doplňoval. Opletalova účast na demonstracích 28. října 1939 byla zcela vědomá a promyšlená, jak o tom svědčí vystoupení na schůzi téhož dne v jídelně Hlávkovy koleje. Už se tam neměl nikdy vrátit.

PhDr. Marek Ďurčanský, Ph.D., Archiv UK